

Oud Deventer

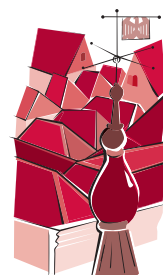
Nieuwsbrief van de Stichting Oud Deventer

Achterzijde van het Topicuscomplex

PAG. 2 *Van de voorzitter* PAG. 3 *Licht, lucht en ruimte in Deventer; Wederopbouwarchitectuur 1945-1963*
PAG. 9 *De Pothoofdsluis is weer zichtbaar* PAG. 12 *Pijnpunten* PAG. 13 *Jaarverslag 2020 van de Stichting Oud Deventer (SOD)*

47 / mei 2021

et is begin maart nu ik dit schrijf. Misschien is op het moment dat dit blad verschijnt, de situatie rond de pandemie verbeterd. Wij hopen het van ganser harte.

Natuurlijk ontkomt ook de Stichting Oud Deventer niet aan de invloed die

de maatschappelijke beperkingen hebben. Des te verheugender is het dat we twee activiteiten kunnen noemen waar we trots op zijn. De eerste is een project dat de bijna verdwenen Pothoofdsluis weer zichtbaar en voelbaar moet maken op de plek in het Sluiskwartier waar hij heeft gelegen. Hierbij werkt de SOD werkt samen met de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer en de Erfgoedvereniging Heemschut. De plannen zijn in een vergevorderd stadium en het ziet er gunstig uit. Een van de initiatiefnemers, Chris Griffioen, doet hiervan verslag, samen met de redactie.

Het tweede goede bericht is dat de publicatie van de SOD die hier al eerder is aangekondigd, nu is verschenen: *Licht, lucht en ruimte in Deventer. Wederopbouwarchitectuur 1945-1963*. Ria de Oude-de Wolf wijdt er twee artikelen aan. Het eerste geeft een beschrijving van het boek, het tweede gaat in op een belangrijk thema uit de wederopbouwperiode, de wijkgedachte. Het is interessant de idealen van toen eens te projecteren op de situatie van nu.

Zoals altijd doet de secretaris, Neelco Osinga, in het mei-nummer van de Nieuwbrieven verslag van het afgelopen jaar.

En misschien had u ze al gemist in het vorige nummer: de Pijnpunten van Hans Kaajan. In dit nummer is er weer plaats voor.

Ria de Oude-de Wolf,
hoofdredacteur

an het eind van elk jaar zijn er wisselingen in ieder bestuur. Afgelopen jaar heeft onze penningmeester Theo Terpstra aangegeven te willen stoppen. Gelukkig hebben wij een goede opvolger kunnen vinden, namelijk Fons Sijm, die inmiddels het penningmeesterschap heeft overgenomen.

Nu al weten we dat aan het einde van 2021 Aly Dijkstra en Peter Dekker zullen aftreden en dat er dus weer twee nieuwe bestuursleden nodig zijn. Mochten er onder de lezers mensen zijn die geïnteresseerd zijn, dan vernemen wij dit graag. Wij zijn al langer op zoek naar iemand die de PR en de communicatie voor zijn of haar rekening neemt. Het Algemeen Bestuur bestaat uit twaalf personen en vergadert vijf keer per jaar, dus gemiddeld iedere twee maanden.

De afgelopen periode is onze aandacht onder andere uitgegaan naar de plannen van Topicus. Met een aantal andere organisaties hebben wij onze bezwaren kenbaar gemaakt tegen een veertig meter hoge toren op de hoek van de Keizerstraat. Wij vrezen dat de wethouder zowel de kool als de geit zal willen sparen. Het is nu aan de gemeenteraad om hierover wel een principebesluit te nemen.

De plannen voor de verbouwing van het monumentale Hegiusgebouw zijn door de Planadviesraad goedgekeurd. Wij hebben problemen met de dakkapellen (lantaarns van glas). Onze bezwaren zijn aangehoord, maar hebben niet geleid tot aanpassing van het ontwerp.

De SIED, SOD en een aantal geïnteresseerden wachten in spanning de uitspraak af van de Raad van State inzake de sloop van de Coberco-schoorsteen.

Wim Koetsveld

Licht, lucht en ruimte in Deventer

Wederopbouwarchitectuur 1945-1963

In 2013 heeft de Stichting Oud Deventer een publicatie verzorgd onder de titel *Architectuur in Deventer tijdens het interbellum*. De bedoeling was op deze wijze meer aandacht te vragen voor het erfgoed uit deze tijd en het te beschermen. Dat is aardig gelukt en dat heeft ons ertoe gebracht een nog recentere periode te onderzoeken, die van de wederopbouw. Een groot deel van het te verschijnen boek wordt gevuld door foto's, daarvóór staat een informatieve tekst.

Is einddatum hebben we 1963 gekozen, omdat toen de belangrijkste nieuwe wijken af waren. De nieuwe wijken die na 1960 bij Deventer gekomen zijn doordat de grens met Diepenveen gewijzigd is, blijven buiten beschouwing.

We geven een beeld van de gebouwen uit die jaren. Natuurlijk hoort daar de sociale woningbouw bij, want in deze tijd is de woningnood volksvijand nummer één. En in Deventer is de oorlogsschade door de vele bombardementen aanzienlijk. Maar er zijn ook winkels gebouwd, scholen, sociale ontmoetingsruimtes, gebouwen voor de gezondheidszorg, villa's. En bovendien wordt het beeld sterk bepaald door de veranderde visie op stedenbouw.

Aanpassing aan bestaande bebouwing

Niet overal kunnen die moderne ideeën over stedenbouw worden toegepast. In de binnenstad en in de onvoltooide wijken uit het interbellum liggen de ruimtelijke kaders al vast. Vaak wordt daar de architectuur aangepast aan de

Een interessante afwisseling van hoog- en laagbouw, omgeven door veel openbaar groen... (foto Delta Phot lucht fotografie)

bestaande situatie. In het zwaar beschadigde centrum moeten veel panden gerestaureerd worden; voor andere rest alleen de sloop en deze moeten vervangen worden. Hier zijn allerlei historiserende elementen aangebracht, zoals pilasters. Wijken waar in de jaren tussen de oorlog gebouwd is, zijn nog niet allemaal vol en daar is dus plaats voor nieuwbouw. Hier zijn huizen te zien met de horizontale belijning die hoort bij de interbellumarchitectuur en met erkers.

Nieuwbouw: de Modernen

Kansen voor ingrijpende veranderingen liggen aan de rand van de stad, waar op de weilanden nieuwe wijken gepland kunnen worden. Het gaat om stukken van de Zandweerd, de Rivierenwijk, Tuindorp en de Hoven. Hier krijgen moderne opvattingen over stedenbouw ruim baan en hier zijn de verschillen met de vooroorlogse stadsdelen dan ook het grootst. De ontwerpen staan sterk onder invloed van een Europese groep architecten, de Modernen of Functionalisten. Hun idealen sluiten aan bij het optimistische klimaat van de wederopbouw. Zij zien het voor zich: de fabrieken allemaal bij elkaar op een industrieterrein en verderop echte woonwijken. Een interessante afwisseling van hoog- en laagbouw, omgeven door veel openbaar groen, huizen waar de zon naar

binnen kan schijnen en waar de bewoners een gevoel van hebben van ruimte. Verschillende soorten woningen, zodat alle maatschappelijke groeperingen er terecht kunnen. Kortom, een omgeving waar de bewoners zich thuis voelen en verbonden met elkaar. Een strakke, rationele vormgeving; versieringen zijn uit den boze.

Voor al hun ruimtelijke ideeën krijgen navolging in de uitbreidingswijken van Deventer: er staan alleen huizen en gebouwen die met wonen te maken hebben, zoals winkels en scholen. Het stratenplan is overzichtelijk. Er is hoog- en laagbouw. Vooral rond de hoogbouw is een royale hoeveelheid groen en er slingeren zich als het ware groene linten door de stad van brede straten met bomen. Het meest opvallende is dat van de Ceintuurbaan via de Van Vlotenlaan naar de Rembrandtkade. En de bewoners hebben daar goed zicht op, want de ramen hebben flinke afmetingen; de doorzonwoning is algemeen.

De Delftse School

Op andere ideeën van de Modernen is de reactie wat terughoudender. Zo verrijzen er wel flats, maar van echte hoogbouw is geen sprake. Hoger dan vier verdiepingen worden ze niet; de Rembrandt-flat is met zijn acht etages de enige uitzondering. En de stilistische principes van de Modernen roepen maar weinig enthousiasme op. Daardoor gaan bijna alle opdrachten naar hun tegenhangers, de traditionalistische architecten van de Delftse School. Deze zien decoratie vaak als een aange-name toevoeging. Ze willen een duidelijke hiërarchie zichtbaar maken in de gebouwde omgeving. Voor representatieve gebouwen kiezen zij daarom een historiserende stijl, bijvoorbeeld voor het gymnasium en de MMS aan de Nieuwe Markt, de afgebroken schouwburg, de kerk van Maria Koningin en het Sint Jozef Ziekenhuis. Woonhuizen daarentegen moeten in hun optiek niet opvallen en sober uitgevoerd worden.

Volkshuisvesting

Soberheid wordt ook ingegeven doordat er gebrek is aan alles, niet alleen aan geld, maar ook aan bouwmaterialen en geschoold personeel. Er wordt gewoerd met de middelen. Geen houten vloer, maar stenen. Oude stenen en miskleur op plaatsen die niet zo in het oog vallen. Kamers die eigenlijk te klein zijn volgens de bouwnormen. Nood breekt wet. Een typisch fenomeen van deze periode zijn

*Flats aan de Ceintuurbaan, bureau Knuttel, 1954-56
(foto Erwin Zijlstra)*

*Sint Jozef Ziekenhuis, J.A. van der Laan e.a., 1956.
Op de achtergrond de kapel (foto Erwin Zijlstra)*

Petrus en de haan, mozaïek door Willy Zandvliet, 1954 (foto Peter Dekker)

Gedenksteen in de Vermeerstraat: oplevering in 1953 van de 500ste woning van Onze Woning (foto Erwin Zijlstra)

de duplexwoningen. Ze zijn eigenlijk bedoeld voor één gezin, maar worden tijdelijk bruikbaar gemaakt voor één gezin boven en één beneden. In de Zandweerd staan ze bijvoorbeeld aan de D.G. v.d. Keesselstraat, in Tuindorp aan de Dapperstraat. Zodra de situatie het toelaat, kan de splitsing ongedaan worden gemaakt. Uit praktische overwegingen worden vaak standaardontwerpen gebruikt, wat leidt tot eenvormigheid. Zo is er een project uitgevoerd van 300 huizen, waardoor het geen verschil maakt of je in de Van Ostadestraat loopt, de Ruysdaelstraat, de Anthonie van Dijkstraat of de Honthorststraat. Toch krijgen veel eenvoudige woningen net een tikkeltje extra door sprekende details, zoals opvallend gevormde raampjes, patronen in het metselwerk, sprekende omlijstingen.

Flats, op zich een door de Modernen gepropageerde bouwvorm, hebben niet de bijpassende strakke lijn, maar uitstekende trappenhuizen of balkons; de oudste hebben geen plat dak, maar een zadeldak, net als een 'gewoon' huis en ze hebben een zolder met vlizotrap.

Nee, modernistisch is de stijl van de sociale woningbouw niet te noemen, al speelt de verticale lijn wel weer een rol, die in de interbellumarchitectuur minder nadruk had gekregen. Het meest kenmerkende van de uitbreidingswijken zijn de ruimtelijkheid en het groen.

'Televisiewoning' aan de Rembrandtkade, P.M. Hoekstra i.s.m. E. Lebbink, 1962 (foto Erwin Zijlstra)

Vrijstaande huizen

Meer mogelijkheden hebben de ontwerpers bij de vrijstaande huizen. Hiervoor is een ruimer budget beschikbaar, ze zijn groter en er is meer aandacht voor details. Een enkele opdrachtgever kiest een architect die meer tot het experiment geneigd is. Bijzonder zijn bijvoorbeeld de 'televisiehuizen' aan de IJsselkade, door de gemeente gezet om directeurs over te halen hier te komen wonen en hun bedrijf te vestigen op het industrieterrein Bergweide.

Openbare gebouwen

Van de openbare gebouwen is de vormgeving niet altijd traditioneel. Het protestantse wijkcentrum de Van Vloten-hof is een voorbeeld van moderne vormgeving. Bij scholen hebben ook de naoorlogse opvattingen over kindpsychologie, opvoeding en onderwijs invloed: de gebouwen moeten een vriendelijke uitstraling hebben, veel licht en ruimte. Het meest bekende traditionele type school is dat met de lokalen aan een lange gang. Na 1945 komt daar de halschool bij. Daar zijn de lokalen gegroepeerd rond een centrale hal met daarin een open trap naar de verdieping. Bijzonder is dat op de wand van deze centrale ruimte soms een grote schildering is aangebracht of een mozaïek.

Van Vloten Hof, J.A.C. van der Linden, 1954 (foto Erwin Zijlstra)

Ook andere openbare ruimtes en industriële gebouwen zijn voorzien van kunst. Dit is een gevolg van een overheidsmaatregel die inhoudt dat een bepaald percentage van de bouwsom van nieuw te bouwen openbare gebouwen besteed moet worden aan kunst. En zo komen er beelden bij de ingang, de gevel wordt versierd, binnen worden gedecoreerde glaspartijen, wandschilderingen of mozaïeken aangebracht. Van beelden in de openbare ruimte worden komt de grote stroom pas op gang als de ergste nood gelenigd is, dus na 1960.

Waardevol erfgoed

Kortom, de wederopbouw biedt een heel gevarieerd beeld. Helaas is intussen in Deventer al het een en ander verdwenen: de zuidkant van Tuindorp is gesaneerd, het westelijke deel van de Rivierenwijk eveneens. Openbare gebouwen zoals de schouwburg moesten plaats maken voor de nieuwbouw van het stads-kantoor. Verschillende waardevolle kunstwerken zijn spoorloos verdwenen na verbouwingen of sloop.

Wij willen voorkomen dat er nog meer zomaar verdwijnt. Wij pleiten ervoor zorgvuldig om te gaan met de groenstructuur en een nieuwe bestemming te zoeken voor leegstaande gebouwen. Dat gebeurt bijvoorbeeld al met het gymnasium, dat een museum gaat huisvesten en appartementen. Uit de periode van de wederopbouw is één Deventer gebouw op de lijst van honderd rijksmonumenten geplaatst, het Sint Jozef Ziekenhuis. Andere panden verdienen de status van gemeentelijk monument. Onlangs is deze toegekend aan de Van Vloten Hof. Ons boek is bedoeld als pleidooi om zorgvuldig om te gaan met datgene wat tijdens de wederopbouw tot stand is gebracht.

Als voorproefje kunt u hier alvast iets lezen over een centraal element in de stedenbouwkundige opvattingen van destijds, de wijkgedachte.

Thuis in de wijk

Nog steeds hebben wijken betekenis als maatschappelijke eenheid. Niet voor niets kennen we wijkwethouders, wijkagenten en wijkcentra. In de periode na de oorlog had de wijkgedachte een grote invloed op de ontwerpen voor de wederopbouw.

Als leidraad diende het boek *De stad der toekomst, de toekomst der stad*, geschreven tijdens de Tweede Wereldoorlog door ir. Bos en ir. Willem van Tijen. Een prominent naoorlogs woordvoerder van deze ideeën is W.F. Geyl, ambtenaar bij Openbare Werken van de gemeente Rotterdam. Hij ziet in de wijkgedachte 'een hulpmiddel op de weg naar betere steden en dorpen, naar een betere samenleving ten slotte'. Vroeger, vóór de industriële revolutie, was er meer sociale cohesie en was de rijkdom beter verdeeld; de brede massa was ook geestelijk verarmd, aldus Geyl. Hij bepleit dan ook een krachtige centrale aanpak om betere kansen te scheppen voor deze massa. De ruimte van de stad wordt onderverdeeld in steeds kleinere eenheden, namelijk wijken en buurten. In iedere buurt moeten de meest noodzakelijke voorzieningen aanwezig zijn. Goede woningen voor jongeren en ouderen, voor grote en kleine gezinnen, scholen, winkels: "Er zullen een paar bakkers, slaggers, kruideniers, groenteboeren en zuivelwinkels zijn (twee van ieder houdt de concurrentie er in). Een café, een kinderspeelplaats, een plantsoen en misschien een washuis zullen ook allemaal in de buurtkern een plaats moeten vinden." In het grotere geheel, de wijk, is dan plaats voor een kerk, een gemeenschapscentrum, park, volkstuinten, sportvelden en speelvelden. Geyl somt enthousiast op welke ruimtes er allemaal kunnen komen in het gemeenschapscentrum, van trouwzaal tot consultatiebureau of knutsellokaal. Voor het ziekenhuis, kantoren, een schouwburg en dergelijke moeten de bewoners naar de stad en die moet dus goed bereikbaar zijn.

Maar ook in dergelijke goed geoutilleerde wijken zullen de

Erasmustraaf: de Stichting Pelita zorgde voor de huisvesting van repatrianten uit Indonesië. (foto Jan Anton Burger)

bewoners zich niet vanzelf volwaardige burgers voelen; de afstand tussen politiek en burgers zal niet ongedaan zijn gemaakt. Daarom moet er ook sprake zijn van decentralisatie, die de burger verantwoordelijkheden geeft. In een schema tekent Geyl een centrale wijkraad en daaronder een veelheid aan commissies voor bijvoorbeeld jeugdwerk, amateurzang en sport, allemaal samengesteld uit bewoners.

De wijkgedachte wordt ook omarmd door de protestantse kerken. In de massale grote stad signaleren zij te weinig ruimte voor persoonlijke ontwikkeling, maar in kleinere kerkelijke wijkgemeenten kan de predikant optreden als leraar en herder, en dat zal een passend antwoord zijn op de toenemende ontkerkelijkheid.

De wijkgedachte in het interbellum

Nieuw is de gedachte niet dat wijken een maatschappelijk belang hebben. Al in de periode tussen de twee wereldoorlogen waren tal van tuinsteden en tuindorpen verzezen aan de randen van bestaande steden als middel om een eind te maken aan de verkrotting van de binnensteden met alle ellende van dien. Dit waren besloten wijken, toegankelijk via een poortgebouw, waar in principe alles aanwezig was wat de bewoners dagelijks of wekelijks nodig hadden, zoals scholen, kerken en winkels, een badhuis of zelfs een wasserette, en pleinen waar de bewoners elkaar konden ontmoeten. De fabrieken waar de mensen werkten, lagen in de wijk of vlakbij. Ook in Deventer zijn in het interbellum dergelijke wijken aangelegd, zoals de Driebergenbuurt, de wijk rond het Gerard ter Borchplein en Knutteldorp. Een kant van het Bellendonkplein in Knutteldorp (1920-1922) bevat dan zelfs al een winkelgalerij.

Deventer: wonen

De beste kansen om hun idealen waar te maken hebben de stedenbouwkundigen na de oorlog in de geheel nieuwe wijken die gepland worden op onbebouwde stukken grond aan de rand van de stad. Hier is de wijkgedachte duidelijk te onderkennen. Er worden huizen gebouwd voor mensen in alle levensfasen: flats voor de startende gezinnen, eengezinswoningen voor de gevorderde ge-

zinnen en woningen zonder bovenverdieping voor de bejaarden. In de flat aan de Van Boecholtstraat zijn 33 woningen met maar één slaapkamer en geen verdieping, die zijn bedoeld voor één- of tweepersoons huishoudens. De wethouder denkt daarbij aan oudere echtparen en alleenwonende vrouwen. Alleenstaande mannen worden kennelijk geacht in hun kosthuizen te blijven. Ouderen kunnen er voortaan voor kiezen naar een modern verzorgingshuis te verhuizen, zodat ze niet langer afhankelijk zijn van de liefdadigheid of familie. Daarvoor ontwerpt bijvoorbeeld W.P.C. Knuttel in 1957 het zorgcomplex Sint Jurrien in Zandweerd-Noord. De bewoners kunnen van de wieg tot het graf in hun eigen wijk terecht.

Een speciale groep vormen de repatrianten uit Indonesië. Om hun lot te verbeteren komt onder andere de Stichting Pelita. In Deventer zorgt deze voor huisvesting voor tien gezinnen aan de Erasmusstraat. De huizen zijn herkenbaar aan de afbeelding van een pelita, een koperen olielampje.

Voorzieningen

Bij de woonhuizen komen de nodige voorzieningen. Voor de inkopen moeten er eigenlijk winkelcentra komen, maar zo ver zal het pas aan het eind van de jaren zestig zijn. Na 1945 worden er nog steeds 'losse' zaken geopend, met een voorkeur voor hoekpanden. Een bijzondere signatuur heeft de coöpera-

Woon-winkelhuizen aan het Mariënburchplein, J. Haket, 1955 (foto Erwin Zijlstra)

tieve buurtwinkel op de hoek van de Anthonie van Dijkstraat. Na een paar jaar komen er daarnaast in de nieuwe wijken winkelstrips, bestemd 'voor de vergeten boodschappen, waar de huisvrouw heen kon in haar werkkleding, zij het zonder schort'. Nu zijn de winkels soms gevestigd op de onderste verdieping van flats, zoals in de Johannes van Vlotenlaan en de Constantijn Huygensstraat. Soms is het een rijtje 'gewone' huizen met onderin de winkel en daarboven woonruimte, zoals de zes aan het Mariënburchplein. In de Dapperstraat zitten naast elkaar een kruidenier, een bakker, een slager, een groenteman en een drogist, die boven hun zaak kunnen wonen.

De kinderen hoeven niet ver weg om naar school te gaan. In de wereld van het onderwijs is, zoals in alle segmenten van de maatschappij, de verzuiling voelbaar. Een katholieke enclave van bescheiden omvang ligt rondom de Maria Koninginkerk. Vlak bij deze katholieke ontmoetingsruimte wordt aan de overkant van de Ceintuurbaan een protestants wijkcentrum gevestigd. De Zandweerd krijgt een eigen Nederlands-Hervormd wijkcentrum, ongeveer halverwege de Van Vlotenlaan. Hier zijn vergaderzalen aanwezig en een dienstwoning voor de wijkpredikant.

Als minder formeel treffpunt is er een enkele snackbar.

Voor de donateurs van de Stichting Oud Deventer ligt een gratis exemplaar klaar.
zie pag. 2 Van de redactie.

Prinses Batrixschool, E. Reitsma, 1955 (foto Erwin Zijlstra)

De bewoners

Er wordt het nodige gedaan om het wij-gevoel te stimuleren. Op de gemeenschappelijke binnenterreinen van de flats kunnen de kinderen een balletje trappen of tenten bouwen en hun ouders kunnen er elkaar ontmoeten. Enige samenwerking wordt zelfs afgedwongen van de bewoners van de flats, want in het huur-reglement van de jaren vijftig staat dat ze in onderling overleg de portieken moeten schoonhouden.

De Vereniging tot Verbetering van den Woningtoestand in den gemeente Deventer, VtV, legt bij de Ceintuurbaanflats gemeenschappelijke tuinen aan en nodigt de bewoners uit voor een bijeenkomst. Een belangrijk punt is het baldadige gedrag van de jeugd en het gebrek aan medewerking van hun ouders. "Ons bestuur zal zich moeten beraden of de in dit tuinplan geprojecteerde zandbakken en kinderspeelplaatsen gehandhaafd moeten worden." Inderdaad komen die voorzieningen er niet en het bestuur laat zelfs prikkeldraad aanleggen tussen de beplanting. Het probleem is daarmee niet uit de wereld en er blijven bloemen sneuvelen door voetbalgeweld.

Het is een van de laatste keren dat het bestuur rechtstreeks contact zoekt met de huurders. De corporaties komen in de vijftiger jaren op grotere afstand te staan van hun huurders. Waar vroeger de woninginspectrices en -inspecteurs steeds persoonlijk toezicht hielden op het reilen en zeilen in de wijk, zijn er nu papieren reglementen. Daarin wordt onder andere bepaald dat kinderen van boven de acht jaar niet bij hun ouders in de kamer mogen slapen en dat jongens en meisjes boven de twaalf geen slaapkamer mogen delen. Als er iets verandert in de samenstelling van het gezin door geboorte of overlijden of door vertrek van de kinderen, moeten de huurders dat onmiddellijk doorgeven en zodra het gezin niet meer de passende omvang heeft, moeten ze verhuizen.

De huurders hebben heel weinig in te brengen en de idealen van een zekere mate van zelfbestuur door verantwoordelijke burgers, zoals die door W.F. Geyl zo gloedvol zijn verdedigd, worden ook verder geen werkelijkheid. De bewoners zijn tevreden met de winkels en de scholen, maar ontwikkelen zich niet

tot een gemeenschap. Integendeel, de individualisering neemt toe. Van meet af aan zijn er al sceptici geweest die spraken van een romantisch verlangen naar een geïdealiseerd verleden. Zij krijgen gelijk.

Ria de Oude-de Wolf

Advertentie

Nu ook klassieke CD's in het boekenpaleis

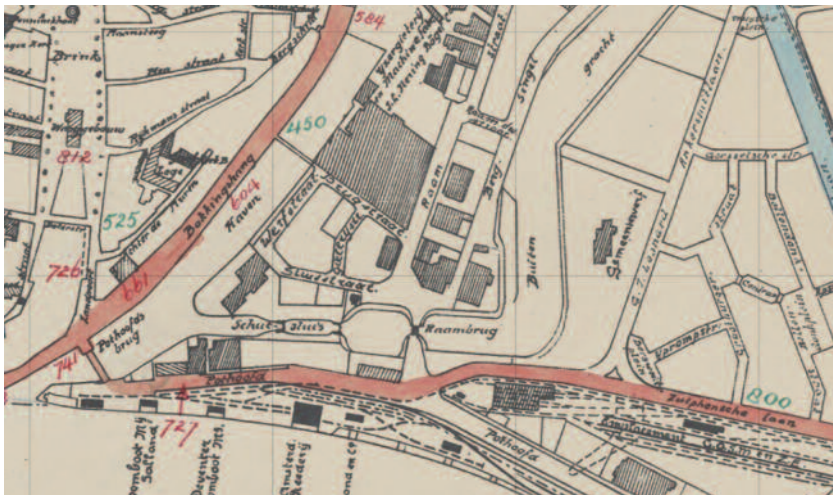
Praamstra

boekhandel

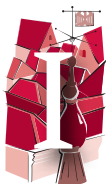
Keizerstraat 2 (hoek Walstraat). Deventer
Telefoon [0570] 675925
www.boekhandelpraamstra.nl

De Pothoofdsluis weer zichtbaar

Ooit bruiste het Sluiskwartier van economische activiteit. Door de Pothoofdsluis voeren de schepen met hun vracht naar de haven. Er waren ook nog wat kleinere sluisjes en daar heeft deze wijk zijn naam aan te danken. Nu is er geen een meer over, maar er zijn plannen om de resten van de meest markante, de Pothoofdsluis, weer zichtbaar te maken.

Op de kaart is goed te zien hoe de Pothoofdsluis de verbinding vormde tussen de Buitengracht en de oude haven. (Uitsnede uit een stadsplattegrond van Deventer, 1927; Beeldbank Deventer).

In 1858 werd het kanaal Deventer-Raalte-Lemelerveld geopend, een zijtak van het Overijssels Kanaal. Ter voorbereiding was in 1853 al de Pothoofdsluis gebouwd tussen de Buitengracht en de Oude Haven. Hij werd een schakel in de nieuwe vaarroute, die ook geschikt was voor grotere schepen. Het Pothoofd groeide uit tot een levendige handelskade en de achterliggende wijk profiteerde mee van deze ontwikkeling. Maar na een eeuw maakte

de komst van de Nieuwe Haven en de Prins Bernhardsluis daar een eind aan. De Buitengracht werd gedempt, de Pothoofdsluis werd buiten gebruik gesteld en in 1951 voor een deel gesloopt en onder zand bedolven. Daarmee leek hij roemloos aan zijn eind te zijn gekomen. In *Nieuwsbrief 44* hebben wij de geschiedenis van de Pothoofdsluis uitgebreider beschreven.

Voorgoed verleden tijd?

Erfgoedverenigingen berusten niet altijd in de definitieve teloorgang van waardevolle elementen uit het verleden. In dit geval hebben de Stichting Oud Deventer, de Erfgoedvereniging Heemschut en de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer onlangs de handen ineengeslagen. Er liggen immers kansen nu de gemeente plannen heeft het Sluiskwartier aan te pakken. En niet alles van de sluis is verdwenen.

Bij de oever van de Buitengracht zijn nog een paar gemetselde onder-

delen van de oude sluis zichtbaar, onder andere een trap met een vijftal treden; vermoedelijk is dit het, vanaf de Raambrug gezien, linker deel van het sluishoofd. Verder staat er nog een aantal oude dukdalven, die bedoeld waren voor de begeleiding van de schepen vanuit de Buitengracht (en daarvóór de Schipbeek) naar de sluis. De locatie van de oude sluiskolk is daardoor goed te bepalen. Op de parkeerplaats van de stadsbrouwerij DAVO is deze met blauwe stippen aangegeven.

Daarmee is nog niet duidelijk hoe de sluiskolk er uit heeft gezien, want de volle lengte over de kolk is bestraat of met beton afgedekt. Gelukkig zijn er oude documenten, verhalen van mensen die de sluis nog gezien hebben en vooral foto's. Bureau Bouwwerk, dat in het kader van de gemeentelijke plannen met het Sluiskwartier een rapport schreef, concludeerde: "traditioneel van opzet met een schutkolk tussen twee van bakstenen gemetselde sluishoofden, elk met dubbele houten sluisdeuren".

Op de oude foto's zijn de gemetselde sluishoofden goed te zien.

Het sluishoofd aan de kant van de oude haven lag op het niveau van de IJssel, dat aan de Buitengracht was hoger. Gebleken is dat het enkele jaren na de bouw is verhoogd en

Het nog aanwezige sluishoofd met deels begraven trap

Foto boven. Verwijderen van de basaltblokken. De schotbalken zitten in de sponning van het sluishoofd. Ook is het aantal treden in de trap goed te zien. (1960/70, Beeldbank Deventer; foto D.W. Nijland)

Foto onder. De sluisdeuren gesloten (1960/70, Beeldbank Deventer; foto D.W. Nijland)

Sluis met trappen en aansluitend dijkje (1900/30, Beeldbank Deventer; foto J.W. Jansen)

opgenomen in een dijkje, na een periode van extreem hoge IJsselstanden; het diende toen dus als waterkering. Toen zijn ook de trappen aangebracht. De kolk zelf was bekleed met basaltblokken en daartegenaan op regelmatige afstanden houten palen die moesten voorkomen dat de geschutte schepen beschadigd zouden raken. Voor het onderhoud kon de sluiskolk afgesloten worden met schotbalken. De sponning voor deze schotbalken is te zien in het nog bestaande deel van het gemetselde sluishoofd. Op de foto zijn ook sluisdeuren goed te zien met het sluitwerk en de bedieningsbomen. Kortom, we hebben ook een goed beeld van de sluis.

Hoe maken we de sluis weer zichtbaar?

Een eenvoudige oplossing zou zijn in de bestrating de contouren aan te brengen van de sluis, maar dat vergt veel van het voorstellingsvermogen van de kijkers. Een andere oplossing zou zijn de sluis volledig te reconstrueren, maar dat stuit op praktische en vooral financiële bezwaren. Er is nu gekozen voor een combinatie van deze twee. Een concreet beeld komt tot stand bij het sluishoofd bij de Buitengracht, waar nog delen van bewaard zijn. Dit wordt gerestaureerd en gereconstrueerd. Er komen sluisdeuren tot op de waterlijn, in feite alleen de bovenkanten van die deuren. Het is de bedoeling aansluitend ook een klein deel van de oude sluiskolk, ongeveer tien meter, uit te graven en de taluds met basaltblokken te

herstellen; door deze ingreep wordt het oude dijkje weer zichtbaar en is duidelijk dat de trapjes nodig waren om langs de sluis over het dijkje te lopen. Aan beide zijden waar de schepen de sluis binnenvoeren, worden de vier dukdalven weer aangebracht of hersteld. Voor het overige wordt de historische aanblik zo goed mogelijk weergegeven. In de toekomstige bestrating worden de contouren aangebracht van de sluiskolk en van het begraven sluishoofd aan de kant van de IJssel. De ligging van de oude sluiskolk met de taluds van basaltblokken wordt met verschillende soorten verharding in beeld gebracht. In feite zijn er in de lengterichting van de kolk drie stroken met verschillende verharding nodig: twee stroken met een uitstraling van basalt en daartussen een strook verharding die het water in de sluiskolk verbeeldt. Zo ontstaat een totaalbeeld van de gehele sluis; Vanuit de lucht lijkt het net of de oude sluis er nog ligt. Een dergelijk monument zal uitstekend tot zijn recht komen in de huidige omgeving, want het uitzicht vanaf de in oude glorie herstelde Raambrug is in al die tijd nauwelijks veranderd. Het is bovendien een fotogeniek plekje. De werkgroep denkt nog na over de veiligheid. Misschien moet de waterpartij achter de sluisdeuren vervangen worden door een wadi.

Waterhuishouding

Een sterk punt van dit plan is dat het niet alleen laat zien wat er in het verleden was, maar dat het ook een nuttige voorziening kan zijn om actuele problemen aan te pakken. Voor de verharding van het terrein zou gekozen moeten worden voor materialen die doorlaatbaar zijn. Regenwater zakt dan dus weg en verdwijnt niet in het riool. Dat heeft een aantal voordelen: de grondwaterstand blijft hoger - wat gunstig is voor de planten - en daardoor is er meer verdamping, wat in tijden van hitte aangenaam is. Bij extreme regenval kan het water op een gecontroleerde manier over het maaiveld naar het verlaagde deel met de oude sluiskolk lopen en via de Buitensingel uiteindelijk in de IJssel stromen. Als aanvulling kan er meer groen getekend worden in de plannen voor de omgeving. Nu is dat een steenwoestijn die hoog scoort op de gemeentelijke hittekaart. In het uitgestrekte parkeergebied en langs de gevels van de huizen kunnen bomen en struiken zorgen voor schaduw en bijdragen aan de verkoelende werking.

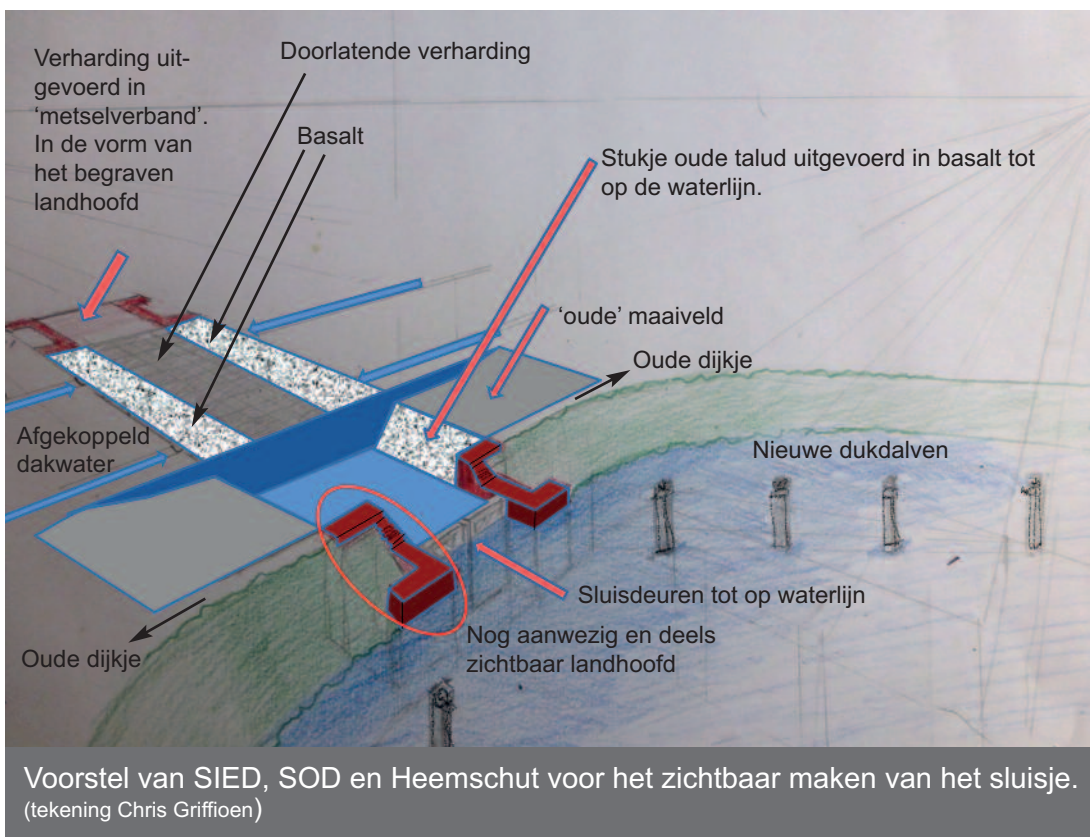
avond vanwege de coronapandemie niet doorgaan, maar de Raambuurt Vereniging heeft het plan digitaal gedeeld met de meer dan 150 leden. De voorzitter liet daarna weten dat veel leden positieve reacties gemaaild hebben. De enige kanttekening was de zorg dat de trapjes een hangplek zouden worden. Uiteindelijk moet dit ontwerp worden opgenomen in de plannen voor het gehele Sluiskwartier. De kosten hoeven hiervoor geen obstakel te zijn. Een globale schatting komt uit op een bedrag van ongeveer 150.000 euro, een bescheiden post op de totale begroting. Bovendien zou het 'oude' plan van de gemeente ook kosten met zich meebrengen. De meerkosten van het gezamenlijke plan van SOD, SIED en Heemschut zijn gering.

Inmiddels is de gemeente bezig met de verdere uitwerking van de ontwikkeling van het Sluiskwartier. Voor het voelen en zichtbaar maken van het sluisje gaat zij daarbij uit van het schetsontwerp van de drie erfgoedinstellingen. In nauw en constructief overleg met deze instellingen bepaalt zij hoe details moeten worden uitgewerkt en hoe de aansluiting kan zijn van het geheel bij de uitgangspunten van het ontwikkelplan. Ook wordt er gekeken of er vanuit de erfgoedinstellingen nog hand- en spandiensten geleverd kunnen worden. Te denken valt bijvoorbeeld aan het maken van de sluisdeuren of het zorgen voor de communicatie tijdens en na de uitvoering van het plan.

Het plan wordt uiteindelijk

natuurlijk nog voorgelegd aan de PAR en moet worden goedgekeurd door de gemeente. Het ziet er naar uit dat het zicht- en voelbaar maken van het oude sluisje de 'kers op de taart' zal worden van het totale project voor het Sluiskwartier.

Chris Griffioen en Ria de Oude-de Wolf

Besluitvorming

Verschillende belangrijke partijen steunen het plan. In het voortraject heeft de SOD al advies gevraagd aan de Stichting Historische Sluizen en Stuwen. Die kwam tot het oordeel dat de Pothoofdsluis een heel interessante sluis is. Vooral de constructie met de taluds van basaltblokken is uniek en het is jammer dat deze in het verleden zijn gesloopt. De SHSS stelt in zijn advies ook voor de sluiskolk gedeeltelijk te reconstrueren en zichtbaar te maken in de verharding. De SIED heeft namens de drie erfgoedverenigingen de ideeën voorgelegd aan de omwonenden. Helaas kon een informatie-

Pijnpunten

Leegstaande en verwaarloosde panden ontsieren de stad. Met niet-passende materialen uitgevoerde verbouwingen als aluminium winkelpuien in historische panden, verandert de beleving van de gevelwand. Met het beschikbaar komen van nieuwe technieken en andere materialen is het goed mogelijk ingrepen uit het verleden te corrigeren.

Hans Kaajan

Duivengang

De ingang vanuit de Smedenstraat door de voormalige boerderij is veelbelovend. Het enkele jaren geleden aangelegde terras is een aanwinst. Maar verderop is deze steeg doods met slordige muren en een ondiepe werkplaats. Misschien zou een transparante kap hier een passage-gevoel kunnen oproepen?

Van Twickelostraat

Het lijkt alsof deze straat niet heeft kunnen kiezen tussen ruime allee en parkeerterrein. Enerzijds de rommelige schuttingen en tuinuitgangen, anderzijds de statige herenhuizen. Een van de voordeuren wordt ontsierd door een cluster van brievenbussen van de kamerbewoners. Bijna een anachronisme in de huidige tijd.

Nieuwstraat

De winkelpuien in het wandelgebied van de stad worden geregeld verbouwd en aangepast. Vooral wanneer een nieuwe huurder een pand betreft, wordt de gevel vaak veranderd, waarbij de laatste jaren de hoge kwaliteit van ontwerp en materiaalkeuze in het oog springt. Mede door leegstand blijft de uitstraling van enkele winkels hier achter.

Jaarverslag 2020 van de Stichting Oud Deventer (SOD)

Het jaar 2020 is bepaald schokkend verlopen. In maart werd duidelijk dat COVID-19 een serieuze bedreiging vormt voor de volksgezondheid. Na februari zijn de vergaderingen van het bestuur in verband met het besmettingsgevaar online gehouden met uitzondering van de julivergadering. De kwaliteit van zulke beeldschermvergaderingen is uiteraard niet van hetzelfde gehalte als wanneer de deelnemers lijfelijk aanwezig zijn. Vooral het informele deel, de gesprekken in de wandelgangen, even ruggenspraak houden met elkaar, wordt gemist.

e stichting probeert zoveel mogelijk proactief op te treden en is hiervoor voortdurend in gesprek met de betrokken wethouders, gemeentelijke instanties en andere erfgoedorganisaties. Die contacten hebben uiteraard geleden onder de coronamaatregelen.

Mogelijk mede veroorzaakt door de beperkte bewegingsvrijheid van alle Nederlanders, beter is het te spreken van alle wereldburgers, liet 2020 weinig spraakmakende veranderingen zien op het gebied van het immobiele erfgoed.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste activiteiten van de SOD in 2020.

Publiciteit

Twee maal per jaar geeft de SOD de *Nieuwsbrief Oud Deventer* uit met artikelen die aansluiten bij de actualiteit. Omdat er in het verslagjaar weinig is gebeurd, is slechts één nummer van het digitale *Oud Deventer Nieuws* verschenen.

De website is verder verbeterd om op de actuele gebeurtenissen te kunnen inspelen. Het is nu eenvoudig door het logische menu te manoeuvreren; de website ziet er aantrekkelijk uit.

Omdat beleidsmakers goed gebruik maken van ons boek *Architectuur in Deventer tijdens het interbellum* heeft het bestuur in 2019 besloten een vergelijkbaar boek uit te geven over de wederopbouwarchitectuur. Overal in het land wordt de naoorlogse bouw bedreigd, maar we beginnen in te zien dat ook deze bouwperiode mooie en kenmerkende architectuur heeft voortgebracht. Deventer heeft helaas al enkele gebouwen en wijken uit de wederopbouwperiode verloren door de sloopkogel.

In het verslagjaar heeft de redactie van het boek over de wederopbouwarchitectuur goede vorderingen

Twee pagina's uit het boek *Architectuur in Deventer tijdens het interbellum*

gemaakt. Het boek zal naar verwachting tegen het voorjaar van 2021 verschijnen.

Bestuur

Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de voorzitter, secretaris en penningmeester; het algemeen bestuur bestaat uit twaalf leden, ieder met een eigen taak. De penningmeester, Theo Terpstra, heeft afscheid genomen als lid van het bestuur.

Formele kaders

De gemeente heeft de bouwhistorische waarden- en verwachtingenkaart, gebaseerd op de Kadastrale Atlas van 1832, voltooid. Die waarden worden nu vastgelegd in een juridisch kader, zoals monumentenlijsten of bestemmingsplannen. De nieuwe Omgevingswet is 12 februari 2020 door de Eerste Kamer aangenomen. De bedoeling is dat de wet in 2022 van kracht wordt.

De SOD praat mee over nieuwe beeldkwaliteitsplannen en heeft hieraan een artikel gewijd in de *Nieuwsbrief*. De SOD constateert met bezorgdheid dat de beleidsmakers niet altijd bereid zijn zich aan de in de beeldkwaliteitsplannen genoemde criteria te houden. Een heikel punt daarbij is de hoek Keizerstraat-Singel. Deze wordt met name genoemd in het vigerende beeldkwaliteitsplan. Er zijn daar plannen voor nieuwbouw, waaronder een hoge flat.

De Harry Rademaker Prijs

Ingesteld om Harry Rademaker (1927- 2016) te eren en het behoud van het onroerende erfgoed te stimuleren, is in het verslagjaar niet toegekend.

Sluiskwartier en omgeving

De gemeente is gevorderd met de planning voor het Sluiskwartier, de oude gevelwand van het Pothoofd, het daar achterliggende parkeerterrein en de nu permanent geworden Brinkparkeergarage. De toerit naar de parkeergarage zal

Het oude Senzora aan de Raamstraat

Mimik eindelijk klaar

Plannen voor de school aan de Nieuwe Markt (ontwerp Hans van Heeswijk)

worden verplaatst naar het Pothoofd, naast de zogenoemde Schippersflat. Van de gevelwand worden de interessante panden gespaard en gerestaureerd. Voor de gesloopte panden komt passende bebouwing terug. Samen met de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer (SIED) en de Erfgoedvereniging Heemschut overlegt de SOD met de gemeente over een passende manier om resten van het voormalige sluisje zichtbaar te maken.

De fabriek van Senzora in het Sluiskwartier is verhuisd naar het industrieterrein. Dat geeft ruimte voor de bouw van een honderdtal huizen. De SOD houdt in de gaten wat er met de monumentwaardige delen van de fabriek gebeurt. Het parkeerterrein en het stadsstrand aan de overkant van de IJssel zijn gerealiseerd. Het bescheiden paviljoen moet buiten het strandseizoen worden verwijderd. Dat is in de winter van 2020-2021 pas gebeurd toen de IJssel heel hoog kwam te staan.

Grote Kerkhof

De gemeente heeft in 2020 nieuwe plannen ontwikkeld, die algemeen aanvaard worden. In deze plannen worden de andere pleinen om de Lebuinuskkerk, ook wel Lebuinuspleinen genoemd, meegenomen. Naar verwacht wordt in 2021 met de werkzaamheden begonnen.

De SOD was vertegenwoordigd in de zogenaamde tafels, gespreksgroepen over dit onderwerp.

Nieuwe Markt

De school aan de Nieuwe Markt is aangemerkt als gemeentelijk monument. De nieuwe eigenaar wil het inrichten als museum en appartementencomplex. De architect heeft gedurfde plannen met het dak van het markante gebouw. Een kunstenaar zal het dak van glas maken, dat in donkere uren zal worden aangelicht. In het glas komt een gestileerde verwijzing naar de plattegrond van de stad. De SOD heeft problemen met de opvallende 'lantaarns' (kajuiten) in het dak.

Viking, thans Mimik

De gevel van het filmtheater blijft onder de hoogte van de toren. De luchtbehandelingsinstallaties op het dak zijn op bevredigende wijze gecamoufleerd. In september is het theater geopend.

Sint Geertruiden Ziekenhuis en omgeving

De SOD is ingenomen met de plannen van de projectontwikkelaar Synchroon om het gemeentelijk monument in oude glorie te herstellen. Het wachten is nu op de afhandeling van de formaliteiten. In het monumentale pand huizen nu diverse ondernemingen.

Er komt een modern woonwijkje op het naastliggende terrein. Daar stond tot 2008 het 'nieuwe' Sint Geertruiden Ziekenhuis.

Brink en omgeving

De SOD steunt Wonen boven Winkels bij het plan een stadstuin aan te leggen tussen de Korte Bisschopstraat en Grote Overstraat. Wonen Boven Winkels Deventer is een samenwerking tussen Woonbedrijf Ieder1 en de gemeente Deventer. Het plan is nog lang niet gerealiseerd, onder meer als gevolg van het grote aantal eigenaren van de omliggende percelen.

De SOD heeft met succes bezwaar gemaakt tegen de ontsierende apparatuur voor de luchtbehandeling op de voormalige Luxor-bioscoop, nu Chicago genaamd. Om de apparatuur komt nu een passende dakconstructie.

Het monumentale Burgerweeshuis

Het verbrande rijksmonument Grote Overstraat 54 is nog steeds een troosteloze ruïne in een gezellige winkelstraat. Het lijkt erop dat er plannen worden gemaakt om het pand te reconstrueren of tot nieuwbouw over te gaan.

Nu er geen museum komt in het oude gebouw van het Kantongerecht, worden plannen ontwikkeld om er publieks- en woonruimten in te richten.

Het Poppodium in het Burgerweeshuis wil uitbreiden. De SOD is tegen aantasting van het rijksmonument. Gesproken wordt over verplaatsing naar het Havenkwartier, wat de SOD zou toejuichen.

Uitbreidingsplannen Van Gendt-Metzelaar (1881-1910)

Na de sloop van de vestingwerken aan het eind van de negentiende eeuw kwam er ruimte voor bebouwing. Voor het noordelijk deel van de stad was er het Uitbreidingsplan van Metzelaar en Van Gendt. Deze buurt, de omgeving van de Singel, is bebouwd met prachtige herenhuizen. In 1987 werd gestart met het landelijk Monumenten Inventarisatie Project (MIP), een inventarisatie van alle waardevolle bouwwerken en gebieden uit de periode 1850-1940. Hierdoor werden enkele bouwwerken in het Uitbreidingsplan van Metzelaar en Van Gendt in 1999 beschermd op grond van de Monumentenwet 1988. In de Keizerstraat, Gibsonstraat en Van Twickelostraat werden meerdere blokken herenhuizen als rijksmonument aangemerkt. De gemeente Deventer ging echter niet over tot gemeentelijke bescherming van de overige waardevolle bouwwerken in dit gebied, veelal in neorenaissance, neoclassicistische en eclectische stijl gebouwd. Hoewel het geheel wel deel uitmaakt van het door het Rijk beschermd stadsgezicht, zou een aantal panden beter beschermd moeten worden omdat ze monumentale onderdelen bevatten, zoals trappenhuis, marmer/tegelerwerk en decoraties.

De gesprekken over de aanmerking tot gemeentelijk monument van die tachtig panden is een tijdrovend en moeizaam proces. De SOD pleit voor een principiële aanpak van de aanmerking tot monument.

Het gedeelte van Roto Smeets dat behouden blijft

Heilig Hartkerk

Nu de school de grote pastorie heeft gekocht om daarin de benodigde klaslokalen onder te brengen, ziet het ernaar uit dat er niet meer gebouwd gaat worden in de tuinen om de kerk.

Gouden Driehoek

De stichting heeft gevraagd de eeuwenoude akker tussen de Brinkgreverweg, Raalterweg en Oosterwechelsweg, de 'Gouden Driehoek', aan te merken als beschermd stadsgezicht. De gemeente meent dat de vigerende bestemmingsplannen voldoende zekerheid bieden om dit eeuwenoude restant van de Schoutenenk te behoeden voor bebouwing. De Gouden Driehoek helpt Schalkhaar zijn dorps karakter te behouden.

Windmolens en zonneparken in het buitengebied

De SOD hecht zeer aan het fraaie coulisselandschap binnen de gemeente. In de *Nieuwsbrief* is hierover een artikel geschreven. Windmolens en zonneparken passen niet in dit landschap. De gemeente heeft door de verplichtingen op grond van het Klimaatakkoord een moeilijk dossier te verwerken.

Borgeler Bad

Onaangenaam verrast waren de SOD en gebruikers van het Borgeler Bad dat het karakteristieke zwembadtorentje is gesloopt.

Roto Smeets

De erfgoedinstelling SIED wil karakteristieke delen van de kantoren van de gesloten productieafdeling van Roto Smeets behouden. De SOD steunt dit streven. De Erfgoedvereniging Heemschut wil ook (delen van) de productiehallen behouden.

Schoorsteen Coberco

De SIED onderneemt acties om de hoge beeldbepalende schoorsteen van het gesloopte Coberco-complex te behouden. De SOD steunt haar hierin.

Neelco Osinga, secretaris SOD
secretariaat@oud-deventer.nl

Wilt u ons steunen?

Word donateur. U steunt daarmee onze inspanningen om het gebouwde culturele erfgoed binnen de stad Deventer te behouden. U kunt zich per brief of per e-mail aanmelden bij het redactieadres of bij het secretariaat (zie rechterkolom).

De *Nieuwsbrief Oud Deventer* wordt toegezonden aan beleidsmakers, ambtenaren en donateurs van de SOD.

Penningmeester

Donaties kunnen worden overgemaakt op rekening NL 65 ABNA 063.16.63.002 t.n.v. Penningmeester Stichting Oud Deventer.

Secretariaat SOD

N. Osinga
Prof. Eijkmanstraat 17
7415 EK Deventer
Telefoon 0570-623139
E-mail: secretariaat@oud-deventer.nl

Redactieadres

Ria de Oude-de Wolf
Schimmelpennincksingel 28
7431 ZM Diepenveen

Bezoek onze website

Breng een bezoek aan de vernieuwde website van de Stichting Oud Deventer!
www.oud-deventer.nl.
Onder het kopje 'bestuurszaken' vindt u ons privacybeleid.

Advertentie

Corps 9 geeft graag mooi verzorgde boeken uit. Over het algemeen zijn dit boeken die betrekking hebben op de historie van Deventer. Heeft u een mooi onderwerp en wilt u publiceren? Neem contact op met Pieter Ellens, telefoon 0570-617509

www.corps9.nl

Colofon

De Stichting Oud Deventer komt al vanaf 1948 op voor het behoud van gebouwd erfgoed binnen de gemeente Deventer, van panden met een historische en culturele waarde. We gaan in gesprek met het gemeentebestuur wanneer deze monumenten in het geding dreigen te komen. Daarnaast publiceren wij over gebouwen en ensembles om bij voorbaat de aandacht op hun waarde te vestigen. Deze *Nieuwsbrief* verschijnt sinds 1996 tweemaal per jaar, en wordt verspreid onder onze donateurs. Andere belangstellenden kunnen, zolang de voorraad strekt, een gratis exemplaar vinden bij de Athenaeumbibliotheek of bij Boekhandel Praamstra. Voor de inhoud van de artikelen van redactieleden is de redactie als geheel verantwoordelijk.

Redactie	Aly Dijkstra-Kruit, Hans Kaajan, Neelco Osinga, Ria de Oude-de Wolf, Herman Vrielink
Fotografie	De foto's zijn gemaakt door de redactie, tenzij anders vermeld
Vormgeving	Allison grafische vormgeving, Deventer
Druk	Ovimex, Deventer

ISSN 1872-7735

